

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ**

СИЛАБУС

СОЦІОКУЛЬТУРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ

Ступінь вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	034 Культурологія
Освітньо-професійна програма	Культурологія
Освітня кваліфікація	Бакалавр культурології
Професійна кваліфікація	Фахівець з аналітики культури та креативних індустрій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол
засідання кафедри культурології
№ 1 від «3» вересня 2020 р.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітня програма: Культурологія Освітній рівень: бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 180/6		Рік навчання – 4 курс
		Семестр – 8 семестр
		Лекції –30 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) – 30 год.
		Самостійна робота -110 год.
Мова навчання		Консультації - 10 год.
	Форма контролю: залік	
	українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: **Возняк Сергій Степанович**

Науковий ступінь: **кандидат філософських наук**

Вчене звання: **доцент**

Посада: **доцент кафедри культурології**

Контактна інформація: моб. тел. 095 6267588

ел. адреса: sergiyvoz@gmail.com

<https://eenu.edu.ua/uk/structure/faculties-and-institutes/fakultet-kulturi-i-mistectv-0?>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Навчальна програма дисципліни передбачає ознайомлення із концептуальними основами проблем соціокультурної ідентичності, знайомство студентів із різними філософсько-культурологічними концепціями, поглиблення їхнього розуміння понять самосвідомості та самоусвідомлення, ідентичності та ототожнення для усвідомлення ідентифікації як онтологічного та онтогенетичного феномену. Протягом вивчення курсу аналізуються параметри індивідуальної та групової (соціальної) ідентичності, розглядаються фактори та етапи становлення культурної самосвідомості, світоглядні та суспільні аспекти формування різних рівнів та форм ідентифікації культурної особистості. Обґрунтовується онтологія суспільного буття культурної особистості. Соціокультурний простір розглядається як умова становлення с-к ідентичності особи. Простежуються механізми ідентифікації, історичні форми розвитку культурної ідентичності, розглядаються проблеми Іншого в становленні культурної самосвідомості, аналізуються види та типологія сучасних форм соціокультурної ідентичності.

2. Пререквізити

Курс «Соціокультурна ідентичність» є одним з тематичних блоків професійної фахової підготовки бакалавра-культуролога і викладається у 8 семестрі. Курс є вибіркоким. Вивчення курсу передбачає використання знань, набутих із таких навчальних дисциплін як «Етнокультурологія», «Культура Нового часу», «Сучасна культура»,

«Основи культурології», «Культура і релігія», «Сучасна зарубіжна культурологія», «Аналітика культури», інші.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів з основними категоріями та тенденціями соціокультурної ідентичності медіа-сфері у контексті сучасної культурософії, сформулювати певну методологічну і практичну позицію

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування навичок культурологічного аналізу ідентичності, її структурних та функціональних характеристик на базі ґрунтовного вивчення культурно-історичних джерел та наукової літератури

Результати навчання (компетентності):

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 7. Здатність працювати автономно.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетенції (ФК):

ФК 1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.

ФК 2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах.

ФК 3. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів;

ФК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК 5. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.

ФК 6. Здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних рівнів.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.

ПРН 2. Аналізувати, коментувати, узагальнювати наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру.

ПРН 3. Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації.

ПРН 4. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування.

ПРН 5. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

ПРН 7. Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.

ПРН 8. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

ПРН 13. Презентувати знання про культуру відповідно до спеціалізації представників різних професійних груп та здобувачів освіти.

ПРН 14. Вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань української культури з фахівцями та нефхівцями.

У контексті формування вищезазначених професійних компетентностей студенти отримають:

Здатність фахово орієнтуватися у сучасному соціокультурному просторі і аргументовано формувати власну динамічну різнобічну позицію.

Здатність професійно формувати простір соціокультурної ідентичності, виходячи з новітніх підходів до суспільства, культури, людини, перспективи.

Здатність креативно і практично осмислювати й використовувати набуту інформацію у контексті нових соціокультурних реалій, формуючи власну життєву позицію й екзистенційний вибір.

Здатність здійснювати на високому фаховому рівні культурну і соціальну діяльність у сфері нових культурних орієнтацій та комунікації;

Здатність формувати, презентувати і ретранслювати власний адекватний інтелектуальний та ідентифікаційний образ.

IV. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Ідентичність як антропологічне та соціальне явище						
Тема 1. Онтологія соціального. Соціокультурний простір як умова становлення с-к ідентичності особи.	29	4	4	20	1	РМГ/7
Тема 2. Становлення людської суб'єктивності як ідентифікація	34	6	6	20	2	РМГ/7
Тема 3. Поняття ідентичності. Механізми ідентифікації	34	6	6	20	2	ДС/6
Модульна контрольна робота						МКР/30
Всього за 1 модуль	97	16	16	60	5	/20
Змістовий модуль 2. Історичні види та типологія форм соціокультурної ідентичності						
Тема 4. Онтологія ідентичності. Я як не-Я	29	4	4	20	1	РМГ/7
Тема 5. Історичні форми розвитку культурної ідентичності	29	6	6	15	2	РМГ/6
Тема 6. Види та типологія	25	4	4	15	2	РМГ/7

сучасних форм соціокультурної ідентичності						
Всього за 2 модуль	83	14	14	50	5	/20
Модульна контрольна робота						МКР/30
Всього годин / Балів	180	30	30	110	10	/100

*Форма контролю: ДС – дискусія, РМГ – робота в малих групах, МКР– модульна контрольна робота, Р – реферат, або ж аналітичне есе.

V. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Онтологія соціального. Соціокультурний простір як умова становлення с-к ідентичності особи.	20
2.	Становлення людської суб'єктивності як ідентифікація	20
3.	Поняття ідентичності. Механізми ідентифікації	20
4.	Онтологія ідентичності. Я як не-Я	20
5.	Історичні форми розвитку культурної ідентичності	15
6.	Види та типологія сучасних форм соціокультурної ідентичності	15
Разом		110

Орієнтовна тематика рефератів і есе:

- Проблеми відчуження людини в соціумі та культурі.
- Ідентичність як етапи становлення самосвідомості особистості.
- Схема-спрямування розвитку онтогенетичних форм само ідентифікації особистості (просторово-темпоральний аспект) .
- Система потреб людини Е. Фромма як форми ідентичності.
- Соціокультурна і національна само ідентифікація; спільне і від
- Систему відносин Я-не Я, Я-Воно, Я-Ти в системі само ідентифікації культурної особистості (Бубер М.).
- Зробіть аналітико-концептуальний зріз власної селфі-історії у контексті соціокультурних ідентифікацій.

VI. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять студентами є обов'язковими, допускаються пропуски занять з поважних причин (хвороба студента, сімейні обставини тощо).

Теми пропущених занять повинні бути відпрацьовані студентом самостійно і здані викладачу у вигляді індивідуальних завдань. Якщо студент має вагомні причини, що не дозволяють йому систематично відвідувати заняття, він може перейти на вільний графік з дозволу декана факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Підготовані студентом індивідуальні завдання (проблемні завдання, реферати, творчі роботи, есе) мають продемонструвати поглиблене вивчення джерел, змістовність і глибину розкриття теми, творчий підхід і самостійність

мислення, оригінальність висновків. За потреби студент може отримати консультацію у викладача у позааудиторний час. Студенти мають дотримуватись етичних норм академічної доброчесності та не допускати обману й академічного плагіату. Під академічним плагіатом розуміється оприлюднення (частково або повністю) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (цитування). подання робіт, які є не вашими особистими розробками, копіювання чужих ідей без відповідного цитування.

Політика щодо дедлайнів (крайній термін) та перескладання. Екзамен проводиться в терміни, визначені деканатом у 1-му семестрі. Студентам, що не з'явилися на диференційований залік з поважних причин дозволяється перескладання в інший термін, встановлений деканатом. Третя й остання спроба складання заліку відбувається за присутності комісії з трьох викладачів, яких визначає деканат, включаючи викладача, який викладав дисципліну.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль, завданням якого є перевірка студентами вивченого матеріалу, визначення ступеня його засвоєння, вироблення навчальних та дослідницьких навичок, формування вміння самостійної роботи з джерелами, літературними, релігійними та філософськими текстами та спроможності їх осмислення і інтерпретації; а також вироблення навичок письмової та усної самопрезентації.

Поточний контроль здійснюється за такими напрямками:

- ✓ контроль за систематичністю та активністю роботи на семінарських заняттях (усне та письмове опитування);
- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять (індивідуальні співбесіди);
- ✓ контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді контрольних завдань;
- ✓ контроль за виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять.

Модульний контроль здійснюється у формі написання контрольних робіт. На модульну контрольну роботу виносяться питання, розглянуті під час вивчення змістового модуля на лекціях, семінарах і самостійно.

VII. Підсумковий контроль

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (мах=40 балів)	Модульний контроль (мах=60 балів)	Загальна кількість балів
--	---	---------------------------------

Модуль 1						Модуль 2		100
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			МКР 1	МКР 2	
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
7	7	6	7	6	7			
40						60		

Максимальна кількість балів,

яку може отримати студент за види навчальних робіт:

Семінарські заняття (за роботу на одному занятті – 4 бали; у тому числі – відповідь на питання – 3 бали, доповнення – 1 бал) – мах 40 бали;

модульна контрольна робота – мах 60 балів.

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- поєднання теоретичного аналізу та практичних культурних проєктів;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- комплексний підхід до питань курсу,
- культура диспуту,
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

Самостійної та індивідуальної роботи (проблемні завдання, реферати, творчі роботи):

- поглиблене вивчення джерел,
- опрацювання категоріального апарату;
- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- вміння аргументовано і коректно відстоювати власну позицію,
- творчий підхід, самостійність мислення.

VIII. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік, у випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може добрати бали, виконавши певний вид індивідуальних завдань (наприклад, перездати якусь тему, написавши підсумковий реферат, есе тощо). На екзамен виносяться основні питання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Перелік питань до заліку

1. Онтологія соціального.
2. Соціокультурний простір як умова становлення с-к ідентичності особи.
3. Поняття особистості в культурі.
4. Онтогенез особистості: психологічні та гендерні особливості.
5. Становлення людської суб'єктивності як соціокультурна ідентифікація
6. Поняття ідентичності.
7. Механізми ідентифікації.
8. Онтологія ідентичності. Я як не-Я.
9. Історичні форми розвитку культурної ідентичності.
10. Види та типологія сучасних форм соціокультурної ідентичності.
11. Види потреб людини (За Е. Фроммом).
12. Постлюдина: особливості інтерпретації.
13. Проблема самоідентифікації в медіа.
14. Віртуальна людина як форма суб'єктивності.
15. Типи відношення людини до світу, вищих сутностей, себе, інших (За М.Бубером).
16. Відчуження людини в соціумі та культурі.
17. Проблема Іншого в культурі.
18. Свідомість та самосвідомість: огляд сучасних теорій.
19. Культурні орієнтації в різних типах культур.
20. Поняття ціннісно-смыслового універсуму та ідентичність (За С.Б.Кримським).

ІХ. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

X. Рекомендована література

1. Батищев Г. С. Деятельностная сущность человека как философский принцип / Г. С. Батищев // Избранные произведения / Г. С. Батищев / Под общ. ред. З. К. Шаукуновой. – Алматы : Институт философии, политологии и религиоведения КН МОН РК, 2015. – С. 191–275.
2. Батищев Г. С. Особенности культуры глубинного общения /Г. С. Батищев // Избранные произведения / Г. С. Батищев / Под общ. ред. З. К. Шаукуновой. – Алматы : Институт философии, политологии и религиоведения КН МОН РК, 2015. – С. 505–538.
3. Бауман З. Текущая современность / З.Бауман; пер. с англ.; под ред. Ю.В. Асочакова. – СПб: Питер, 2008. – 240 с.
4. Белик А.А. Культурология. Антропологические теории культур. – М., 1998. – 212 с.
5. Библер В. С. От наукоучения – к логике культуры : Два философских введения в двадцать первый век / В. С. Библер. – М. : Политиздат, 1991. – 413с.
6. Бодрийяр Ж. Прозрачность зла / Ж.. Бодрийяр; пер. с фран. Л. Любарской, Е. Марковской.— М.: Добросвет, 2000. – 258 с.
7. Бодрийяр Ж. Симулякри і симуляція / Ж.. Бодрийяр. – К.: «Основи», 2004. — 230 с.

8. Бубер М. Я и Ты ; [пер. с нем. П. С. Гуревич] / М. Бубер // Бубер М. Два образа веры. – М. : Республика, 1995. – С. 15–92.
9. Буцяк И. Д. Типология социальных связей в культуре Г. С. Батищева и способ построения педагогического пространства / И. Д. Буцяк // Наука и образование в современном мире. Вып. 3 : Сб. материалов Международных научно-практических конференций. Усть-Каменогорск, апрель 2010, апрель 2011. – Усть-Каменогорск – Москва : Медиа-Альянс, 2011. – С. 14–28.
10. Буцяк І. Д. Діяльнісний редукціонізм в освітньому просторі / І. Д. Буцяк // Філософські пошуки. Вип. XXVII. – Львів-Одеса : Cogito-Центр Європи, 2008. – С. 377–385.
11. Буцяк І. Д. Концепція глибинного спілкування: філософсько-педагогічний аспект / І. Д. Буцяк : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03 / І. Д. Буцяк. – Дрогобич, 2015. – 235 с.
12. Буцяк І. Д. Онто- і лінгво-психо-комунікація: філософсько-педагогічний аспект / І. Д. Буцяк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філософські науки. – 2008. – № 12. – С. 91–95.
13. Возняк В. С. Співвідношення розсудку і розуму як філософсько-педагогічна проблема: монографія / В. С. Возняк. – Дрогобич : Ред.-вид. відділ ДДПУ ім. І. Франка, 2008. – 357 с.
14. Возняк В. С. Способи входження філософського знання в тканину педагогічної теорії та педагогічних практик / В. С. Возняк, І. Д. Буцяк // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Філософські науки». – 2013. – № 11 (260). – С. 108–113.
15. Возняк В. С. Душевное, духовное, телесное: попытка трансцендентального определения / В. С. Возняк // «Дух-душа-тіло» як проблема філософії та культури російського Срібноговіку. Вип. 17. Матеріали Міжнародної наукової конференції 2011 р. / Ред. колегія: В. С. Возняк (головний редактор), В. В. Лімонченко, В. С. Мовчан. – Дрогобич : Ред.-вид. відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2011. – С. 62–82.
16. Вульф К. Антропология: История, культура, философия / Вульф К.; пер. с нем. Г. Хайдаровой. — СПб.: Изд-во С.-Петербур.ун-та, 2008. – 280 с.
17. Гомілко О. Метафізика тілесності: концепт тіла у філософському дискурсі / О. Гомілко. – К. : Наук. думка, 2001. – 340 с. (С.231-251).
18. Гумбрехт Х.У. Производство присутствия: Чего не может передать значение / Гумбрехт Х.У. – М.: Новое литературное обозрение, 2006. – 184 с.
19. Декомб В. Современная французская философия: Сборник / В. Декомб; пер. с франц.. – М. : Из-во «Весь мир», 2000. – 344 с.
20. Донець І. В. Проблема «Я» в контексті комунікативної парадигми / І. В. Донець // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. – Філософські науки. – Луцьк: Вежа, 1999. – № 11. – С. 52–56.
21. Иванов В. П. Человеческая деятельность – познание – искусство / В. П. Иванов. – К. : Наукова думка, 1977. – 251 с.
22. Ильенков Э. В. Диалектика идеального / Э. В. Ильенков // Философия и культура / Э. В. Ильенков. – М. : Политиздат, 1991. – С. 229–269.
23. Ильенков Э. В. Что же такое личность? // Э. В. Ильенков // С чего начинается личность. – М. : Политиздат, 2009. – С. 183–237.
24. Ильенков Э. В. Становление личности: к итогам научного эксперимента [Электронный ресурс] / Э. В. Ильенков. – Режим доступа: <http://caute.ru/ilyenkov/texts/genpers.html>
25. Кассирер Э. Эссе о человеке. Введение в философию человеческой культуры / Э. Кассирер // Избранное. Опыт очеловеке. – М., 1998. – С. 524-568.
26. Киттлер Ф. Мир символического – мир машины / Киттлер Ф. // Логос. – №1 (74). – 2010. – с.5-21. Киттлер Ф. Оптические медиа. Берлинские лекции 1999 года / Киттлер Ф. — М.: Логос; Гнозис, 2009. – 272 с.
27. Козловський П. Постмодерна культура: суспільно-культурні наслідки технічного розвитку / Козловський П. // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія: навч. посібник / Упорядники В. В. Лях, В. С. Пазенок. – К.: Ваклер, 1996. – 428 с.
28. Кримський С. Б. Запити філософських смислів / С. Б. Кримський. – К. : ПАРПАН, 2003. – 240 с.

29. Кримський С. Б. Під сигнатурою Софії / С. Б. Кримський. – К. : Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2008. – 367 с.
30. Культурологія: навч. посібник / за ред. В. М. Пічі. – Львів : Магнолія, 2009. – 360 с. (С.301-313).
31. Леві-Строс К. Структурна антропологія / К. Леві-Стросс. – К. : Основи, 1997. – 387 с.
32. Леш С. Соціологія постмодернізму / Леш С. – Львів.: «Кальварія», 2003. – 344 с.
33. Лобастов Г. В. Философские, психологические и педагогические проблемы формирования личности: Монография / Г. В. Лобастов / Под общей редакцией доктора философских наук Н. В. Гусевой. – Усть-Каменогорск : КАСУ, 2014. – 247 с.
34. Мазурик М. В. Проблема соціалізації і соціальної адаптації людини в сучасному суспільстві / М. В. Мазурик // Людина – соціум – історія (Тези Міжнародної наукової конференції «XXVIII-мі Читання, присвячені пам'яті засновника Львівсько-Варшавської філософської школи Казимира Твардовського», 11-12 лютого 2016 року) / Відп. ред. В. Л. Петрушенко. – Львів : Ліга-Прес, 2016. – С. 44–49.
35. Маклюэн Г. М. Галактика Гутенберга: Сотворение человека печатной культуры / Маклюэн Г. М. – К.: Ніка-Центр, 2004. – 432 с.
36. Малахов В. А. Культура и человеческая целостность / В. А. Малахов. – К : Наук.думка, 1984. – 213 с.
37. Михайлов Ф. Т. Самоопределение культуры. Философский поиск / Ф. Т. Михайлов. – М. : Индрик, 2003. – 272 с.
38. Михайлов Ф. Т. Загадка человеческого Я. Изд. 3-е / Ф. Т. Михайлов. – М. : Ритм, 2010. – 360 с.
39. Михайлов Ф. Т. Культурология как основание общего человековедения / Ф. Т. Михайлов // Избранное / Ф. Т. Михайлов. – М. : Индрик, 2001. – С. 257–390.
40. Михальченко Микола. Філософія освіти і соціокультурна теорія / Микола Михальченко // Філософія освіти. – № 1. – 2005. – К. : Майстер-клас, 2005. – С. 38–51.
41. Наторп Пауль. Философия как основа педагогики / Пауль Наторп // Избранные работы / Пауль Наторп. – М. : Изд. дом «Территория будущего», 2006. – С. 295–383. – (Университетская библиотека Александра Погорельского).
42. Науменко Л. К. «Наше» и «мое». Диалектика гуманистического материализма / Л. К. Науменко. – М. : Кн. дом «ЛИБРОКОМ», 2015. – 464 с.
43. Огольцова Е. Г. Личностно-ориентированное обучение как педагогическая проблема [Электронный ресурс] / Е. Г. Огольцова. – Режим доступа: <https://articlekz.com/article/4476>
44. Педагогика сотрудничества (Отчет о встрече учителей-экспериментаторов) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ug.ru/issues/?action=topic&toid=3801>
45. Петрушенко В. Л. Філософія знання: онтологія, епістемологія, аксіологія : монографія / В. Л. Петрушенко. – Львів : Ахілл, 2005.– 320 с.
46. Петрушенко В.Л., Пинда Л.А., Подольська Є.А., та ін.. Культурологія. Навч. посібник для студ. ВНЗ 1-4 рівнів акредитації. – 3-тє вид., виправлене / за заг. Ред.. В.М. Пічі. – Львів: «Магнолія плюс», 2005. – 360 с.
47. Пітерс Д. Слова на вітрі: історія ідеї комунікації / Пітерс Д.; пер. з англ. А. Іщенка. – К.:Вид.дім «КМ Академія», 2004. – 302 с.
48. Подорога В. Культура и реальность. Заметки на полях / Подорога В. // Массовая культура в современные западные исследования / Пер. с англ.; отв.ред. и предисл. В.В. Зверевой; посл. В.А. Подороги. – М.: Фонд научных исследований «Прагматика культуры», 2005. – С. 308-337.
49. Пролеев С. В. Духовность и бытие человека / С. В. Пролеев. – К. : Наукова думка, 1992. – 112 с.
50. Савельева М. Основні проблеми міфології культури // Культурологія / Упоряд.: О.І. Погорілий, М.А. Собуцький. – К., 2005. – С.158–193.
51. Свасьян К. А. Проблема символа в современной философии: Критика и анализ / К. А. Свасьян. – Ереван : Изд-во АН Арм. ССР, 2000. – 226 с.

52. Скотна Н. Особа в розколотій цивілізації: освіта, світогляд, дії / Надія Скотна. – Львів: Українські технології, 2005. – 384 с.
53. Скотний В. Раціональне та ірраціональне в науці й освіті / Валерій Скотний. – Київ; Дрогобич : Коло, 2003. – 288 с.
54. Слободчиков В.И. Без духовной составляющей не понятие человека [Електронний ресурс] / В. И. Слободчиков. – Режим доступу: <http://www.pravoslavie.ru/4560.html>
55. Соціальна пам'ять на підмостках театру нових медіа. // <http://www.nlobooks.ru/node/5289>
56. Степанов М.А. Машины абстракций и конец протезирования /<http://mediaphilosophy.ru/biblioteca/books/mediaphilosophy>
57. Тейлор Ч. Джерела себе / Ч.Тейлор; пер. з англ. – К. : Дух і літера, 2005. – 696 с. (С.13-154).
58. Ушинский К. Д. Человек как предмет воспитания. Опыт педагогической антропологии / К. Д. Ушинский. – М. : ФАИР-РЕСС, 2004. – 576 с. – (Из классического наследия педагогики).
59. Франк С. Л. Реальность и человек: метафизика человеческого бытия / С. Л. Франк // Реальность и человек / С. Л. Франк. – М. : Республика, 1997. – С. 208–431. – (Мыслители XX века).
60. Фромм Е. Мати чи Бути? / Е. Фромм; пер. з нім. О. Михайлова та А. Буряк. – К. : Укр. письменник, 2010. – 222 с.
61. Хазін В. О. Ідеальна природа людської суб'єктивності / В. О. Хазін // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 410–411. Філософія. – Чернівці : Рута, 2008. – С. 84–88.
62. Возняк С. С. Метафізичні інтонації освітнього процесу / С. С. Возняк // Метафізичний дискурс у філософії: історія і сучасність (Тези Міжнародної наукової конференції «XXIX-ті Читання, присвячені пам'яті засновника Львівсько-Варшавської філософської школи Казимира Твардовського», 10-11 лютого 2017 року) / Відп. ред. В. Л. Петрушенко. – Львів : Ліга-Прес, 2017. – С. 176–177.
63. Возняк С. С. Культура як соціальне явище: аксіологічний вимір / С. С. Возняк // Соціологічні студії, 2012. – Вип. 1. – Луцьк. – С.16-22.
64. Возняк С. С. Опыт вхождения в культуру как образование / С. С. Возняк // Проблема культурного взаимодействия: история и современность (по материалам международной научно-практической конференции «Проблемы культурного взаимодействия в современном мире» 26-27 мая 2016 г., Москва, МГИК) / Науч. ред. – доктор культурологии, проф. В.А. Есаков, доктор философских наук, проф. В.А.Тихонова, доктор философских наук, проф. Е.В. Мареева М.: МГИК, 2017. – 228 с. – С. 176-182.
65. Возняк С. С. Поняття «культурна реальність» і природа споглядання як о-своєння культури / С. С. Возняк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк: Вежа, 2010. – № 28. – С. 7–14.
66. Возняк С. С. Становлення особистості в умовах сучасної освіти / С. С. Возняк // Гуманізм. Людина. Особистість : Матеріали 26-х Міжнародних людинознавчих філософських читань (Дрогобич, 2014 р.) / Ред. колегія: В. С. Возняк (головний редактор), О. А. Ткаченко, В. В. Лімонченко. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2014. – С. 222-224.
67. Возняк С.С., Костюк Т.В. Ідентичність у системі комунікативних зв'язків освіти: вітчизняний вимір / С.С. Возняк, Т.В Костюк. // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – № 15 (240), 2012. – С. 124-131.
68. Возняк Сергей. Очеловечивание формы содержания образования как условие адекватного самоопределения личности / С. С. Возняк // Людина в умовах мінливості соціокультурного простору : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (3-4 червня 2016 р.) / Ред.-упорядн. : Р.І. Олексенко, М.В. Будько – Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – Ч. II : Освіта як простір творення прецедентів і зразків самовизначення. – 236 с. – С. 40-44.
69. Возняк Сергій. Рух змісту категорій групи «форма» в освіті : монографія / С. С. Возняк. – Дрогобич : ТЗОВ «Трек-ЛТД», 2017. – 228 с.

http://chitalka.info/gumaniratni_nauki.html
<http://www.info-library.com.ua>
<http://viem.ahttt.ua/load>
<http://www.studentbooks.com.ua/>
<http://books.br.com.ua/>
<http://www.bookshop.ua/Asp/annot.asp>
<http://www.kiev-kniga.com/category>
<http://www.kulture.tk/>
<http://knygy.com.ua/index.php>
<http://textbooks.net.ua/content/view>
<http://textbooks.net.ua/content/view>
<http://diplomna5.com/item>
<http://kneu.net.ua/index.php>
http://chtei-knteu.cv.ua/biblio/biblio_ukr/gyma.html
<http://ucozscript.at.ua/news>
<http://www.kiev-kniga.com/index.php>
<http://www.textbooks.net.ua/content/view>
<http://www.ns2000.com.ua/gum/>
http://kultura.ho.ua/bib_sofia_kf.htm
<http://ukrsites.com.ua/AK-sr.ksu.edu.ua>
http://agro-ep.at.ua/load/kulturologija/kulturologija_gricenko